

การถ่ายภาพทางวัฒนธรรมผ่านวิถีชุมชน ตำบลนครชุม จังหวัดกำแพงเพชร
Cultural photography represents suburban lifestyle in Nakhon Chum,
Kamphaeng Phet Province

ธัญรดี บุญปิ่น¹

บทคัดย่อ

มนุษย์มีการจดบันทึกสิ่งที่พบเห็นมาตั้งแต่โบราณ เห็นได้จากภาพวาดที่จารึกมิไ่วบนฝาผนังถ้ำและสถานที่ทางประวัติศาสตร์หลายแห่ง และมนุษย์ก็ยังคงคิดค้นหาหนทางในการที่จะบันทึกสิ่งต่าง ๆ รอบตัวให้อยู่คงทนถาวรขึ้นเรื่อย ๆ จนเกิดเป็นการถ่ายภาพอย่างในปัจจุบัน ซึ่งภาพที่ได้นั้นมีความเสมือนจริงและสามารถเก็บไว้ได้นานอีกทั้งสื่อความหมายได้ตามต้องการด้วย ดังนั้นการถ่ายภาพนับเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะเป็นการบันทึกภาพเหตุการณ์ในช่วงเวลาหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นบันทึกภาพทางประวัติศาสตร์ ทางวิทยาศาสตร์ ฯลฯ รวมไปถึงบันทึกภาพการสร้างสรรค์งานศิลปะ การถ่ายภาพช่วยให้เราได้เข้าใจและมีความรู้ทั้งทางด้านศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ภูมิประเทศที่สวยงาม ฯลฯ บทความวิชาการนี้มุ่งนำเสนอความรู้ด้านการถ่ายภาพทางวัฒนธรรมผ่านวิถีชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดการถ่ายภาพวัฒนธรรม และ 2) เพื่อนำเสนอการสร้างสรรค์แนวคิดในการถ่ายภาพทางวัฒนธรรมผ่านวิถีชุมชน ตำบลนครชุม จังหวัดกำแพงเพชร เทคนิคการถ่ายภาพทางวัฒนธรรมจะช่วยให้ภาพถ่ายเกิดความสวยงามและโดดเด่นขึ้นได้จากการปรับรับแสง การตั้งความเร็วชัตเตอร์ ความสัมพันธ์ระหว่างความเร็วชัตเตอร์และรับแสง การจัดองค์ประกอบของภาพ รวมไปถึงการสื่อความหมายของภาพถ่าย และการถ่ายภาพทางวัฒนธรรมผ่านวิถีชุมชนมีเคล็ดลับในการที่สื่อสารได้หลากหลายวิธีการ จำเป็นต้องหามุมมองการถ่ายภาพและเทคนิคการถ่ายภาพดั้งเดิมและเทคนิคใหม่ ๆ จะช่วยให้เกิดความเข้าใจและสื่อความหมายเกี่ยวกับภาพจำของประสบการณ์การถ่ายภาพทางวัฒนธรรมผ่านวิถีชุมชนของชาวนครชุมให้ดียิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ถ่ายภาพทางวัฒนธรรม, การถ่ายภาพ, เทคนิคการถ่ายภาพ

Abstract

As a matter of fact, people have recorded their daily experiences and activities since long time ago. Meanwhile plenty of paintings were discovered in several caves and other places. Nevertheless, people invent other solutions to conserve memorial stories permanently, as a digital photography at the current time. Furthermore, digital photography can creates virtual environment, long-lasting storage including it can demonstrate the photographs' meanings. Therefore, photography is significant tool to record things for each time an event occurs. Both Historical photography and scientific photography help increasing creativity. Also, photography is an tool approaching people to study and comprehend social cultures, traditional norms, beautiful landscape and others. This study of cultural photography represents suburban lifestyle in Nakhon Chum, Kamphaeng Phet province has numerous objectives. Firstly, to get insight the concepts of cultural photography. Next, to represent the new creative

¹ อาจารย์ สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

concepts of cultural photography through suburban lifestyle of Nakhon Chum, Kampaeng Phet province, those photography techniques will benefit to create precious and outstanding photos by adjust aperture, setting shutter speed, setting the relationship between aperture and shutter speed, placing the elements of composition in photography and discovery ways to convey photo definitions. This study is represented the special techniques for cultural photography, meanwhile the study is discovered many types of shooting and angles which is newly invent substitute former techniques. Also, those techniques are the excellent material to help photographers to understand and reveal historical experiences through cultural photography.

Keywords: Cultural photography, Photography, Photography Techniques

บทนำ

กระแสการท่องเที่ยวที่ได้สัมผัสเสน่ห์ความเก่าแก่ ร่ำลึกความหลังในวัยเยาว์ ไม่ว่าจะเป็นการจำลองย้อนอดีต หรือว่าจะเป็นบรรยากาศไทย ๆ แบบดั้งเดิม การละเล่นพื้นบ้าน ทดลองลิ้มชิมอาหาร-ขนมพื้นถิ่น จับจ่ายใช้สอยเที่ยวชมของเก่าสะสมหายากและมีคุณค่า สถาปัตยกรรมเก่าแก่รวมถึงวิถีชีวิตของผู้คนในชุมชน กิจกรรมการท่องเที่ยวย้อนวันวานดังกล่าวกำลังเป็นที่ชื่นชอบของผู้คนในยุคปัจจุบันซึ่งสิ่งที่จะขาดเสียไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวแบบใด ก็คือ “การบันทึกภาพความทรงจำด้วยภาพถ่าย” ซึ่งจะทำให้เก็บเกี่ยวภาพจำของความประทับใจ ความสนุกสนาน เสียงหัวเราะ เสียงร้องไห้ ประสบการณ์ ฯลฯ บันทึกไว้เป็นความทรงจำว่าครั้งหนึ่งเคยเกิดเหตุการณ์ใดขึ้นในช่วงชีวิตหนึ่ง ณ สถานที่ใดที่หนึ่ง บ้างก็เผยแพร่บอกเล่าเรื่องราวในภาพถ่ายของตนเองผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ ไม่ว่าจะ เป็น Facebook Instagram Twister Line ฯลฯ การโพสต์ภาพในสื่อสังคมออนไลน์ยังเป็นเครื่องมือในการทำการตลาดในยุคสมัยใหม่ที่แสนจะง่ายดายอีกทั้งยังเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้จำนวนมาก ยิ่งมีคอนแชร์ คนโพสต์ถึงมากเท่าไร ก็ยิ่งจะมีผู้คนมาเยือนสถานที่นั้น ๆ จำนวนมากขึ้นเท่านั้น

แตกต่างจากในอดีตมนุษย์มีการจดบันทึกสิ่งต่าง ๆ ที่พบเห็นมาตั้งแต่โบราณ จะเห็นได้ว่ามนุษย์มีการวาดภาพไว้บนผนังถ้ำและที่ต่าง ๆ ด้วยสีที่ผลิตได้เองตามธรรมชาติ ซึ่งการวาดภาพแบบนี้จะทำให้ได้ภาพที่ไม่เหมือนกับธรรมชาติหรือความจริง ทำให้เกิดความยากลำบากในการสื่อสาร การแปลความหมายและไม่คงทนถาวรอาจเกิดความลบเลือนตามกาลเวลาได้ มนุษย์จึงได้คิดค้นวิธีการหนทางในการที่จะบันทึกสิ่งต่าง ๆ ด้วยภาพ หลังจากนั้นหลายร้อยปีมนุษย์ก็สามารถคิดค้นการถ่ายภาพได้สำเร็จ ซึ่งภาพถ่ายที่ถาวรภาพแรกของโลกของนีเซพอร์ เนียปส์ นักประดิษฐ์ชาวฝรั่งเศส เป็นภาพเสมือนจริงและสามารถเก็บไว้ได้นานเกิดขึ้นในปี ค.ศ.1826 (สมาน เฉตระการ, 2543, หน้า 11) ได้วิวัฒนาการมาจนถึงทุกวันนี้ ดังนั้นในปัจจุบันการถ่ายภาพนับเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะเป็นการบันทึกภาพเหตุการณ์ในช่วงเวลาหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการบันทึกภาพทั้งทางประวัติศาสตร์ ทางวิทยาศาสตร์หรือบันทึกภาพงานสร้างสรรค์ศิลปะ การถ่ายภาพช่วยบันทึกรายละเอียดความงดงาม และสื่อสารให้เราได้เข้าใจและมีความรู้ทั้งทางด้านศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ภูมิประเทศที่สวยงามในภาคต่าง ๆ ของประเทศ และเนื่องจากเทคโนโลยีด้านการถ่ายภาพได้ก้าวหน้าไปอย่างมากสิ่งของบางอย่างที่ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า แต่ภาพถ่ายก็ออกมาแสดงให้เห็นได้โดยการสื่อความหมายส่งอารมณ์จากภาพ หรือใช้กล้องถ่ายภาพสนับสนุนงานทางการแพทย์ ประโยชน์ของการถ่ายภาพจึงมีนานับประการ (นิพนธ์ เสงสมบุรณ์, 2542, หน้า 16-17; สมาน เฉตระการ, 2543, หน้า 22-23; ศูนย์ข้อมูลและการบริการ, 2559, หน้า 2) ดังต่อไปนี้

1. ช่วยในการเก็บเป็นที่ระลึกในกลุ่ม หรือเป็นหลักฐาน เช่น ภาพของกลุ่มเพื่อน ภาพงาน แต่งงาน ภาพงานรับปริญญา ภาพของพ่อแม่ลูก ฯลฯ
2. ช่วยในงานศิลปะ ซึ่งมีทั้งที่เป็นภาพแบบเหมือนจริง เช่น ภาพทิวทัศน์ ภาพบุคคล ฯลฯ และภาพแบบไม่เหมือนจริง
3. ช่วยในการสื่อความหมายและถ่ายทอดข่าวสารไปยังผู้คน เช่น ในวงการธุรกิจ สื่อสังคมออนไลน์ สื่อสารมวลชนแขนงต่าง ๆ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หรือวารสาร ใช้ภาพเป็นสื่อกลางในการทำความเข้าใจในเรื่องราวต่างๆ เป็นต้น
4. ช่วยในวงการการศึกษาวิจัย เทคโนโลยี นักวิทยาศาสตร์ได้ใช้ภาพถ่ายขยายส่วนและถ่ายภาพจากกล้องจุลทรรศน์ (Microphotography) มาศึกษาวิจัย เช่น ในวงการแพทย์สามารถใช้กระบวนการถ่ายภาพถ่ายเอ็กซเรย์เพื่อตรวจวินิจฉัยโรค การศึกษาเซลล์ เนื้อเยื่อ หรือส่วนประกอบของพืชและสัตว์ขนาดเล็ก ๆ ถ่ายภาพอวัยวะภายในตัวมนุษย์-สัตว์ ถ่ายการสอดเลนส์บันทึกภาพเข้าไปในร่างกาย ซึ่งในปัจจุบันมนุษย์ใช้เทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าให้เกิดประโยชน์ในทุกด้าน นอกจากนี้ในด้านธรณีวิทยา ด้านดาราศาสตร์ ฯลฯ ก็ยังนำการถ่ายภาพไปใช้ประโยชน์ในด้านนั้นๆ ด้วย
5. ช่วยเป็นหลักฐานในเอกสารต่างๆ เช่น บัตรประจำตัว ใบอนุญาตขับขี่ ใบรับรอง ใบสุทธิ นอกจากนี้ภาพถ่ายช่วยอธิบายรูปพรรณสัณฐานของบุคคลได้เป็นอย่างดี ซึ่งสามารถใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงในคดีความได้อีกด้วย
6. ช่วยใช้ประโยชน์ในด้านงานวิชาการและด้านการศึกษา การใช้ภาพประกอบในการสอน ตำรา การบรรยาย ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้ดีและรวดเร็วขึ้น เพราะจะทำให้เป็น “รูปธรรม” มากขึ้นจากเรื่องราวเดิมที่เป็น “นามธรรม”
7. ช่วยในการประกอบอาชีพ ผู้มีความรู้ทางการถ่ายภาพสามารถนำไปใช้เป็นอาชีพอิสระ หรือหารายได้พิเศษ หรือทำธุรกิจด้านการถ่ายภาพ เช่น การขายอุปกรณ์กล้อง หรือวัสดุถ่ายภาพ ขายภาพในระบบออนไลน์ NFT หรือแม้แต่โค้ชด้านการถ่ายภาพออนไลน์
8. ช่วยด้านการเผยแพร่สินค้าให้คนรู้จักเป็นที่นิยม มีทัศนคติที่ดีต่อตัวสินค้า การเลือกใช้ภาพถ่ายมีประโยชน์ทางการโฆษณาและธุรกิจตั้งแต่การเปิดตัวสินค้าใหม่ไปจนถึงการรักษาฐานลูกค้าเดิม
9. ช่วยให้เกิดสนุกสนาน เพลิดเพลินทั้งในช่วงที่กำลังบันทึกภาพ การท่องเที่ยว ถ่ายภาพเก็บบันทึกสิ่งที่พบเห็นแล้วประทับใจ แม้กระทั่งเวลาที่มีความสุขในบรรดาเพื่อนๆ เมื่อเวลาที่นึกถึงก็สามารถนำภาพมาดูได้เสมอ
10. การถ่ายภาพเป็นงานขั้นพื้นฐาน ยิ่งในยุคปัจจุบันทุกคนมีสื่อออนไลน์ในมือตนเองทำให้ผู้ที่สนใจสามารถนำเทคนิคการถ่ายภาพต่างๆ มาใช้เพื่อสร้างชื่อเสียงและยังจะเป็นพื้นฐานในการเป็นยูทูบเบอร์ที่กำลังเป็นงานยอดนิยมในขณะนี้
11. การถ่ายภาพช่วยบันทึกภาพเหตุการณ์ต่างๆ ในอดีตได้ ไม่ว่าจะเป็นในเชิงประวัติศาสตร์ของสังคม ประเทศชาติ ช่วยให้คนรุ่นหลังได้เห็นภาพในอดีตที่ผ่านมา หรือแม้กระทั่งอดีตของตนเองก็สามารถบันทึกเก็บเป็นภาพไว้ได้

ประเทศไทยมีการติดต่อกับหลากหลายเชื้อชาติ ทำให้มีการรับศิลปวัฒนธรรมและประเพณีของชาติต่าง ๆ นำเข้ามาปรับประยุกต์ใช้จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของชุมชนนั้น ๆ เทศบาลตำบลนครชุม (2564) ได้ให้ข้อมูลของตำบลนครชุม จังหวัดกำแพงเพชร ไว้ว่า “เมืองนครชุม” นับเป็นเมืองที่มีเจริญสูงสุดในลุ่มน้ำปิง นอกจากเมืองเชียงทอง เมืองคลองเมือง เมืองแปบ เมืองคนตี เมืองเพนนคร และเมืองไตรตรึงษ์แล้ว เมืองนครชุม เป็นเมืองสำคัญที่สุดแห่งหนึ่งที่เจริญรุ่งเรืองอยู่กว่าสองร้อยปี ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 1800 ลักษณะตัวเมืองเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ารูปกำแพงเมืองสร้างคดเคี้ยวตามลำน้ำปิง กว้างประมาณ 400 เมตร ยาวประมาณ 2,900 เมตร มีคูเมือง 2 ชั้น กำแพงเมืองเป็นคันดิน 3 ชั้น ที่เรียกกันว่า ตริบูร เมืองทางทิศตะวันออก ปากคลองสวนหมากผ่านไปทางทิศใต้ของสะพานกำแพงเพชรไปสิ้นสุดที่บ้านหัวยาง กำแพงเมืองทางด้านลำน้ำปิงถูกน้ำกัดเซาะพังทลายไปสิ้น แนวกำแพงเมืองบริเวณสถานีขนส่งหรือบริเวณหน้าโรงเรียนวชิรปราการวิทยาคมยังมีแนวให้เห็นค่อนข้างชัดเจนแต่กำลังถูกทำลายเกือบหมดสิ้น คูเมืองถูกประชาชนบุกรุกปลูกที่อยู่อาศัยรุกล้ำโบราณสถานอย่างไม่รู้ค่า เทศบาลตำบลนครชุมกำลังทำโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์คงจะไม่สายเกินไปถ้าประชาชนช่วยกันอย่างจริงจัง เมืองนครชุมจะไม่เป็นแค่ตำนานที่ปรากฏหลักฐานในจารึกนครชุมเท่านั้น ถ้าภาครัฐ ภาคเอกชน ยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือ

เมืองนครชุม เจริญรุ่งเรืองสูงสุดในสมัยพระมหาธรรมราชาลิไท โดยพระองค์เสด็จไปสถาปนาพระบรมธาตุ และทรงปลูกต้นพระศรีมหาโพธิ์ที่เมืองนครชุม ที่เป็นตำนานแห่งประเพณีนบพระเล่นเพลงสืบต่อมาจนปัจจุบัน โบราณสถานและโบราณวัตถุในเมืองนครชุม มีทั้งในเมืองนครชุมและเขตอรัญญิก ในตัวเมืองมีวัดพระบรมธาตุ เป็นวัดประจำเมืองนครชุมซึ่งน่าจะเป็นเมืองลูกหลวงในสมัยสุโขทัย ในบริเวณโรงเรียนวชิรปราการวิทยาคมสันนิษฐานว่าเป็นเขตพระราชฐานของเมืองนครชุม โบราณสถานอื่น ๆ ไม่มีเหลือให้เห็นเพราะเมืองนครชุมใหม่สร้างซ้อนเมืองนครชุมเก่าทำให้เมืองนครชุมไม่มีหลักฐานใด ๆ ให้เห็นนอกจากบ้านเรือนที่สร้างซ้อนทับบนเจดีย์และโบสถ์ วิหาร บริเวณอรัญญิก อยู่ห่างจากแนวกำแพงเมืองไปประมาณ 500 เมตร มีวัดสำคัญหลายวัด อาทิ วัดเจดีย์กลางทุ่ง วัดหนองพิกุล วัดหนองลังกา วัดซุ่มกอ วัดหมองกาเสและอีกหลายสิ่ววัดที่ถูกทำลายไปหมดสิ้นในยุค 30 - 40 ปีที่ผ่านมาเอง ป้อมทุ่งเศรษฐีเป็นป้อมที่งดงามสร้างด้วยศิลาแลงทั้งหมดเป็นลักษณะป้อมจากยุโรป อยู่ในสภาพที่บูรณะปฏิสังขรณ์เรียบร้อยแล้วอยู่ทางเข้าเมืองกำแพงเพชรนำแวงชมอย่างที่สุด

เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ.2449 พระพุทธเจ้าหลวงเสด็จประพาสนครชุม เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้กับชาวนครชุมให้หายหวาดกลัวไข้ป่าและโรคระบาด โดยเสด็จขึ้นที่บ้านพะโป้และวัดพระบรมธาตุ ขึ้นเสวยพระกระยาหาร ภาวถ่ายทางอากาศเมืองกำแพงเพชรหาดทรายหน้าเมืองล้วนเป็นรอยจารึกแห่งประวัติศาสตร์ของชาวนครชุมทั้งสิ้น เมืองนครชุม อาณาจักรที่เคยรุ่งเรืองสูงสุดในอดีต เคยเมืองลูกหลวงแห่งราชอาณาจักรสุโขทัย เจริญรุ่งเรืองอยู่ประมาณ 200 ปี กลายเป็นเมืองร้างถูกลดชั้นเป็นตำบลเล็กๆ ตำบลหนึ่งในเมืองกำแพงเพชร แต่ทว่าภาพในอดีตแห่งเมืองนครชุม ยังเปล่งประกายเจิดจ้า ทำทนายนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเยี่ยมชมอย่างมิรู้ลืม

ในบทความนี้เกิดแรงบันดาลใจที่จะสร้างงานถ่ายภาพทางวัฒนธรรม ความงามของผ่านวิถีชุมชน ตำบลนครชุม จังหวัดกำแพงเพชร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายภาพวัฒนธรรมและเพื่อสร้างสรรค์แนวคิดในการถ่ายภาพทางวัฒนธรรมผ่านวิถีชุมชน ตำบลนครชุม จังหวัดกำแพงเพชร สำหรับเนื้อหาของบทความครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรก สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการถ่ายภาพวัฒนธรรม ความหมาย ความสำคัญ เทคนิคการถ่ายภาพทางวัฒนธรรมของการถ่ายภาพโดยสังเขป ส่วนที่สอง นำเสนอการสร้างสรรค์แนวคิดในการถ่ายภาพทางวัฒนธรรมผ่านวิถีชุมชน ตำบลนครชุม จังหวัดกำแพงเพชร ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายภาพ ความหมายและความสำคัญของการถ่ายภาพ

การถ่ายภาพ คือ การบันทึกไว้เป็นความทรงจำว่าครั้งหนึ่งเคยเกิดเหตุการณ์ใดขึ้นในช่วงชีวิตหนึ่ง ณ สถานที่ใดที่หนึ่ง หรือ Photography ในภาษาอังกฤษนั้น มีรากศัพท์มาจากภาษาอังกฤษกรีกโบราณที่ว่า Phos หรือ Photos ที่หมายถึง แสง และ Grapho หรือ Graphin ที่หมายถึง การเขียน Photography จึงหมายถึง การเขียนด้วยแสง หรือการใช้แสงในการเขียน การสร้างภาพเป็นการพัฒนาความรู้มาจากของ ศาสตร์ 2 ศาสตร์ คือ ศาสตร์ทางด้านฟิสิกส์ในเรื่องของแสงและกล้องถ่ายภาพ กับอีกศาสตร์หนึ่งคือศาสตร์ทางด้านเคมีในเรื่อง ฟิ์ม สารไวแสงและน้ำยาสร้างภาพ แต่ในปัจจุบันมีเรื่องเทคโนโลยีเข้ามาผสมผสานอีกด้วย ซึ่งในการถ่ายภาพทางวัฒนธรรมจำเป็นจะต้องสื่อสารให้เห็นถึงจุดเด่นของสิ่งที่อยู่ในภาพจะต้องถ่ายทอด อารมณ์ของภาพออกมาในหลายมิติ

ความสำคัญของศิลปะการถ่ายภาพเป็นเรื่องของเรื่องราวของภาพ บรรยากาศของภาพ อารมณ์ของ ภาพ และองค์ประกอบภาพ ดังต่อไปนี้ (วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์, 2537, หน้า 152-157)

1. เรื่องราวของภาพ (story) ต้องมีความชัดเจน เมื่อผู้ชมภาพแล้วสามารถเข้าใจได้ในทันทีว่าผู้ถ่ายภาพ ต้องการสื่อสารอะไร
2. บรรยากาศของภาพ (atmosphere) เป็นสิ่งที่ช่วยเสริมให้เรื่องราวเด่นชัดขึ้น ซึ่งจะต้องสอดคล้องหรือ กลมกลืนกับเรื่องราวของภาพ
3. อารมณ์ของภาพ (mood) ภาพที่ดีต้องมีผลทางใจหรืออารมณ์ต่อผู้ชมภาพให้คล้อยตามไปกับภาพ เช่น ความสุข ความเศร้า ความเหงา ความลำบาก ความเจ็บปวด ความดีใจหรือเสียใจ
4. การจัดองค์ประกอบภาพ (composition) หมายถึง การจัดวางวัตถุอยู่ในตำแหน่งที่น่าสนใจ มีบรรยากาศ ของภาพ ลักษณะเส้น แสงและเงา ช่วงระยะและสีให้มีสุนทรียศาสตร์คือ มีการเน้นจุดเด่น ความสมดุล ความกลมกลืน และความแตกต่าง

เทคนิคการถ่ายภาพทางวัฒนธรรมและการสื่อความหมาย

การถ่ายภาพทางวัฒนธรรมที่ช่างภาพทั้งมืออาชีพและมือสมัครเล่นได้นำเสนอผ่านสื่อต่าง ๆ ทำให้ผู้ ที่พบเห็นเกิดการรับรู้ รับทราบในสิ่งที่เห็น ซึ่งภาพจะต้องสื่อสารได้ว่า ศิลปวัฒนธรรมนั้นๆ มีเรื่องความสวยงาม วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม รวมไปถึงประวัติศาสตร์ใด ๆ ที่เคยเกิดขึ้นในอดีต ในส่วนด้าน ความงามของการถ่ายภาพทางวัฒนธรรมมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวก็จริง แต่เทคนิคการถ่ายภาพจะไม่ต่างจากการ ถ่ายภาพประเภทอื่น อย่างภาพแลนด์สเคปหรือภาพพอดเทต แต่สิ่งที่ทำให้ถ่ายภาพทางวัฒนธรรมมีความ แตกต่างจากภาพประเภทอื่น ก็คือ ความมีเอกลักษณ์ อัตลักษณ์เฉพาะตัว ความแตกต่างของพื้นที่ ภูมิภาค ทำเล และอารมณ์ในการสื่อความหมายทำให้ถ่ายภาพทางวัฒนธรรมเกิดความน่าสนใจมากขึ้น และสิ่งที่ควร คำนึงถึงการที่จะลงมือบันทึกภาพ (อำนาจ อรรถนารถ, 2542, หน้า 56; อรวินท์ เมฆพิรุณ, 2548, หน้า 109; ธรวารรณ บุญปิ่น, 2550 หน้า 105-110) มีดังนี้

1) การปรับรูรับแสง

รูรับแสงทำหน้าที่กำหนดปริมาณของแสงที่เข้ากล้องต่อภาพโดยเลขที่มีค่ามากจะเล็ก รูรับแสงได้น้อย แต่จะทำให้เกิดภาพชัดทั้งภาพ (ชัดลึก) เหมาะกับการถ่ายภาพวิวทิวทัศน์ ในทางตรงกันข้าม เลขที่มีค่าน้อย รูรับแสงจะใหญ่ แสงจะเข้าได้มากสิ่งที่สำคัญก็คือ ทำให้เกิดภาพหน้าชัดหลังเบลอ (ชัดตื้น) การปรับไปทาง เลขที่มีค่ามากหรือน้อยที่มีค่าอยู่ติดกันหนึ่งตัวเลข เรียกว่า “หนึ่งสตอป” (One-stop) รูรับแสงถือเป็นปัจจัยหลัก ในการสร้างให้การถ่ายภาพทางวัฒนธรรมเป็นแบบต่าง ๆ ซึ่งการปรับตั้งค่ารูรับแสงเพียงนิดก็สามารถ สร้างสรรค์ภาพถ่ายที่มีความแตกต่างกันได้มาก การเปิดรูรับแสงกว้างจะทำให้ระยะชัดทั้งภาพน้อยลงเกิดการ ละลายที่ด้านหลังภาพมากขึ้น อีกทั้งยังสามารถทำให้เกิดโบเก้เนรมิตภาพให้สวยงามได้ (Bokeh ทางการ

ถ่ายภาพก็คือ ความเบลอหรือไม่ชัดหรือนอกระยะโฟกัสเป็นเทคนิคหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มความสวยงาม) การตั้งค่าแบบนี้ไม่สามารถใช้ได้กับทุกภาพเสมอไป การถ่ายภาพทางวัฒนธรรมที่มีบรรยากาศของทิวทัศน์ร่วมอยู่ในภาพ อาจต้องปรับรูปร่างแสงให้เล็กลงเป็นการควบคุมระยะชัดทั้งภาพให้มากขึ้นโดยเน้นส่วนประกอบในภาพให้มีความชัดของทั้งภาพ เช่น ก้อนเมฆ ต้นไม้ ผู้คน ก็สวยงามไปอีกแบบ

2) การตั้งความเร็วชัตเตอร์

ชัตเตอร์หรือความเร็วชัตเตอร์ (Shutter speed) เป็นกลไกอัตโนมัติที่ใช้สำหรับเปิดและปิดทางที่แสงจะผ่านเข้าไปยังกล้องตามเวลาที่กำหนด ความเร็วในการเปิดและปิดชัตเตอร์จะคิดเป็นเศษส่วนของวินาที ดังนี้ 1/1 1/2 1/4 1/8 1/15 1/30 1/60 1/125 1/250 1/500 1/1000 1/2000 ตัวเลขที่ปรากฏ จะบอกค่าความเร็วของชัตเตอร์ไว้เฉพาะตัวเลขที่เป็นส่วน คือ 1 2 4 8 15 30 60 125 250 500 1000 2000 ตัวเลขที่มีค่าน้อย ชัตเตอร์จะเปิดนานแสงจะเข้าไปในกล้องได้มาก ส่วนตัวเลขที่มีค่ามากชัตเตอร์จะเปิดแล้วปิดเร็วแสงจะเข้าไปในกล้องได้น้อย ในการถ่ายภาพทางวัฒนธรรมการใส่ใจเรื่องการเคลื่อนไหวของธรรมชาติในภาพถือเป็นสิ่งที่มองข้ามไม่ได้ ส่วนประกอบในภาพทั้งน้ำ ท้องฟ้า ก้อนเมฆ หรือผู้คนล้วนแล้วแต่ไม่ได้หยุดนิ่ง การตั้งความเร็วชัตเตอร์ต่ำจะช่วยให้ภาพสื่อสารถ่ายทอดออกมาให้เห็นถึงการเคลื่อนไหวของวัตถุเหล่านั้น การสร้างสรรค์ภาพด้วยการรับแสงเป็นเวลานาน (Long Exposure) คือเทคนิคหนึ่งที่ทำให้วัตถุที่มีการเคลื่อนไหวออกมาเป็นเส้นสาย ไม่หยุดนิ่งแต่ขาดตั้งกล้องจะเป็นสิ่งที่จะขาดเสียไม่ได้ เช่น การถ่ายแสงเทียนในพิธีกรรมเวียนเทียน ภาพที่ได้จะเห็นแสงเทียนเป็นเส้นสายจำนวนมาก ผู้คนเดินไม่หยุดนิ่งสามารถสะท้อนวิถีชีวิตผ่านภาพถ่ายได้เป็นอย่างดี

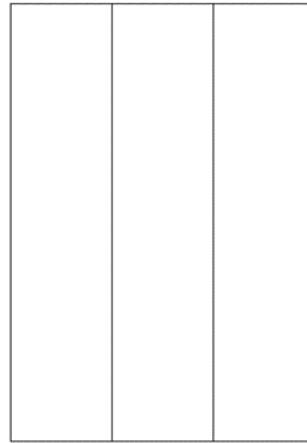
3) ความสัมพันธ์ระหว่างความเร็วชัตเตอร์และรูรับแสง

เพื่อให้ได้ภาพที่เราถ่ายออกมาดูสวยงามจะเลือกใช้วิธีการปรับ ค่ารับแสง หรือปรับความเร็วชัตเตอร์อย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ หรือจะปรับทั้ง 2 พร้อมกันก็ได้ จะเห็นว่าค่าทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในเรื่องของการเปิดรับแสง โดยมีหลักปฏิบัติง่าย ๆ คือ เมื่อปรับความเร็วชัตเตอร์เร็วขึ้นหนึ่งสโตป จะมีค่าเท่ากับการปรับรูรับแสงให้เล็กลงหนึ่งสโตป หรือถ้าปรับความเร็วชัตเตอร์ให้ช้าลงหนึ่งสโตปมีค่าเท่ากับการปรับรูรับแสงให้ใหญ่ขึ้นหนึ่งสโตป ปกติการถ่ายภาพทางวัฒนธรรมที่สวยงามจะต้องมีปริมาณแสงที่พอดีให้เห็นรายละเอียดของตัวแบบได้ตามต้องการ ไม่น้อยไปจนดำมืดและไม่มากเกินไปจนสีซีดขาว ปริมาณแสงที่เหมาะสมเกิดจากความสัมพันธ์ของรูรับแสงกับความเร็วชัตเตอร์นั่นเอง

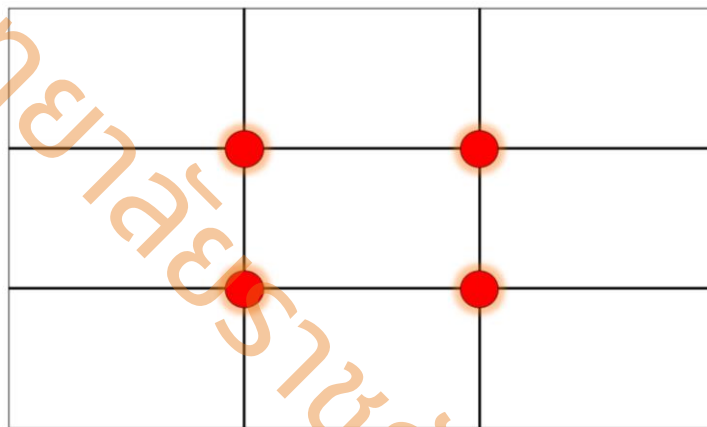
4) การจัดองค์ประกอบของภาพ

การจัดองค์ประกอบของภาพเป็นเรื่องสำคัญอีกเรื่องหนึ่งที่ต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจ เพื่อให้ได้ภาพที่น่าสนใจอีกทั้งสามารถดึงดูดโน้มน้าวจิตใจ หลักเกณฑ์เหล่านี้ไม่ได้เป็นกฎเกณฑ์ตายตัว สามารถเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม การจัดองค์ประกอบของภาพจึงควรคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ได้หลายองค์ประกอบ เช่น ความสมดุล ช่องว่าง มุมกล้อง เส้น การใช้ภาพที่ซ้ำ ๆ กัน การใช้โทนและคอนทราสต์ หรือการวางตำแหน่งของจุดเด่นหลัก การวางตำแหน่งจุดความสนใจนั้นนิยมใช้กฎ 3 ส่วน (Rule of Third) เป็นแนวทางในการสร้างภาพ ได้แก่ การแบ่งเนื้อที่ของภาพตามแนวนอนและแนวตั้ง ออกเป็น 3 ส่วนเท่า ๆ กันทั้งแนวตั้งและแนวนอน และจะเกิดจุด 4 จุด ซึ่งเป็นจุดตัดของเส้นต่าง ๆ เป็นบริเวณตำแหน่งที่วางจุดแห่งความสนใจที่สำคัญ

ในการจัดองค์ประกอบของการถ่ายภาพทางวัฒนธรรม ต้องเลือกตำแหน่งที่เหมาะสมสำหรับวางจุดสนใจเพื่อให้ภาพเกิดความรู้สึกสื่ออารมณ์ มองดูภาพไม่น่าเบื่อทั้งนี้สามารถเน้นตัวแบบที่เป็นสถาปัตยกรรมทางวัฒนธรรมเน้นสี รูปทรง ขนาด ความคมชัด จะทำให้วัตถุสมกับเป็นจุดเด่นของภาพ แต่การจัดวางภาพในลักษณะวางจัดสนใจไว้ที่กลางภาพก็ได้มิใช่ข้อเสีย เพียงแต่การนำเสนอภาพจะเน้นสื่อสารความหมายที่เป็นหนึ่งเดียวมีความเด่น ชัดเจน และเป็นทางการ

ภาพแสดงตำแหน่งของกฎ 3 ส่วน (Rule of Third)

ภาพแสดงตำแหน่งของจุดแห่งความสนใจ 4 จุด

5) การสื่อความหมายของภาพถ่าย

นอกจากเทคนิคการถ่ายภาพจะช่วยให้ภาพเกิดความสวยงามขึ้นแล้วนั้น ยังมีสิ่งที่ต้องคำนึงอีกประการหนึ่ง คือ การสื่อความหมายของภาพถ่าย ซึ่งมักจะมีคำพูดที่ได้ยินเสมอว่า “ภาพ” “ภาพหนึ่งภาพสามารถแทนคำพูดได้นับล้านคำ” ทั้งนี้เพราะภาพสามารถที่จะสื่อความหมายได้ อีกทั้งยังสามารถบอกเล่าเรื่องราวของธรรมชาติ วัฒนธรรม ชีวิตความเป็นอยู่ เหตุการณ์ต่าง ๆ รวมไปถึงเรื่องของอารมณ์ ความรู้สึก ความสุข ความเศร้า ความรุ่งเรือง การต่อสู้ พลังอำนาจ ความศรัทธา ฯลฯ การสื่อความหมายในของภาพจึงเป็นคุณค่าอย่างหนึ่งที่ต้องคำนึงถึง การถ่ายภาพทางวัฒนธรรมแต่ละครั้งต้องมีเป้าหมายที่จะแสดงออกในการนำเสนอภาพในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อการถ่ายทอดจินตนาการให้ผู้ชมได้รับรู้เรื่องราวของภาพอาจแบ่งออกได้เป็น 4 เรื่อง ได้แก่ (1) เรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติ (2) เรื่องราวที่เกี่ยวกับมนุษย์ (3) เรื่องราวของสังคมและวัฒนธรรมความเป็นอยู่ (4) เรื่องราวของความเชื่อพิธีกรรมทางศาสนา

เคล็ดลับในการถ่ายภาพทางวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวในดินแดนทางวัฒนธรรมทุกสถานที่มักจะมีวิถีชีวิตวัฒนธรรม เป็นวิถีชีวิตที่เรา อาจจะไม่คุ้นเคยและมักจะตื่นตาตื่นใจเมื่อได้พบเห็น ซึ่งเคล็ดลับที่จะสื่อออกมาอย่างไรเพื่อให้คนที่ไม่ได้ไปยัง สถานที่นั้น ๆ เมื่อได้มองภาพแล้วรู้สึกถึงสิ่งที่ช่างภาพสามารถสื่อสารได้ราวกับได้ไปเห็นด้วยตา ได้สัมผัสด้วย ตนเอง มี 9 เคล็ดลับ ดังนี้ (Yochuwa Samarom, 2562)

1. มองหาความงามทางวัฒนธรรมในสถานที่ การถ่ายภาพวัฒนธรรมไม่จำเป็นจะต้องเกี่ยวกับผู้คน เสมอไป สามารถมองหาสถานที่หรือมุมบางมุมในบ้านเรือน ที่อยู่อาศัย ตรอกซอกซอยก็สามารถแสดงถึงวิถีชีวิต การใช้ชีวิตของผู้คนได้

2. มองหาความแตกต่าง อาจจะเป็นเรื่องแสง สี พื้นผิว เช่น สีสนของบ้านเรือน พื้นผิว ลวดลายบนผนัง หรือกำแพงที่ดูแปลกตา ลายเสื้อผ้าที่แขวนอยู่ บ้านเรือนที่เป็นแบบทันสมัยและแบบอนุรักษ์ที่อยู่ใกล้กัน วิวของ ผู้คนที่เดินอยู่บนถนน

3. มองหามุมมองที่เป็นเอกลักษณ์และสื่อถึงเอกลักษณ์ของสถานที่ มองหามุมมองการถ่ายภาพให้ดู แตกต่าง มีเอกลักษณ์ และพยายามสื่อสารให้เข้ากับมุมมองเสียงและกลิ่นในสถานที่นั้น เช่น ตลาดเป็นแหล่ง ที่จะสามารถมองหาความเป็นเอกลักษณ์ วิถีชีวิต ของท้องถิ่น และสีสนของสินค้าที่ดึงดูดสายตา

4. มองมุมสูงบ้าง เพื่อความน่าสนใจ และแปลกใหม่ในการนำเสนอภาพ อาจจะใช้เพื่อการถ่ายภาพ อาหาร เครื่องเทศ หรือกระบวนการทำประติมากรรมสิ่งของ หรืออาจจะเป็นมุมที่สูงกว่านั้น เช่น การใช้โดรนใน สื่อสารภาพรวมของสถานที่

5. มองหาผู้คนและมองดูการใช้ชีวิต ควรระวังในการถ่ายภาพที่มีบุคคลอยู่ในภาพ เพราะเป็นเรื่อง ละเอียดอ่อน ดังนั้น ให้บอก หรือถามก่อนว่า ขอถ่ายภาพ หรือบันทึกภาพได้หรือไม่ เพื่อจะได้ไม่เป็นปัญหาใน ภายหลัง

6. มองหารูปแบบของสถานที่ พื้นผิว หรือบนสถาปัตยกรรม ภาพที่สร้างความน่าสนใจอีกแบบหนึ่ง โดยทั่วไปแล้วเป็นรูปทรงซ้ำ วัตถุหรือสีในรูปแบบที่คงที่ หรือกระจายอยู่ทั่วฉาก

7. มองหาเทคนิค ที่คิดว่าจะถ่ายภาพนั้น ให้ดึงดูดสายตา อาจจะใช้เรื่องแสง เรื่องสี บางครั้งการรอคอย เพื่อให้แสงตกกระทบก็อาจจะจำเป็นการจัดเฟรมภาพเพื่อให้ได้ภาพที่สวยงาม หรือการใช้หลักการของคู่สี ความเปรียบต่างเข้ามารวมทั้งการปรับแต่งด้วย Post-processing

8. มองหาโทนสี และการใช้สีเพื่อเพิ่มอารมณ์เข้าไปในภาพถ่าย โทนสีของภาพจะช่วยให้การดึงอารมณ์ ของภาพออกมา สีสนของสถานที่ สื่อได้ถึงความรู้สึก ความสดใส หรืออาจจะเป็นความสงบ เรียบง่าย

9. มองหาความเรียบง่ายของภาพ เมื่ออยู่ในสถานที่ที่วุ่นวาย ถ้าอยู่ในสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม ก็หลีกเลี่ยงฝูงชนไม่ได้ พยายามมองหาความเรียบง่าย โดยการใช้วิธีการซูมเข้า หรือการตั้งค่าความเร็วชัตเตอร์ เพื่อเบลอสิ่งที่เคลื่อนไหว หรือการโฟกัสไปที่จุดที่จะถ่ายภาพ

สร้างสรรค์ถ่ายภาพทางวัฒนธรรมผ่านวิถีชุมชน ตำบลนครชุม จังหวัดกำแพงเพชร

บทความนี้เกิดแรงบันดาลใจที่จะนำเสนอการสร้างสรรค์แนวคิดในการถ่ายภาพทางวัฒนธรรมผ่าน วิถีชุมชน ความงามของผ่านวิถีชุมชน ตำบลนครชุม จังหวัดกำแพงเพชร เป็นการสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อชุมชน ที่สะท้อนถึงวิถีปฏิบัติ ความเป็นอยู่ ความรักความสามัคคีในชุมชนในหมู่คณะ ซึ่งจะทำให้ผู้ที่พบเห็นภาพถ่าย ได้ตระหนักถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ตั้งงามสืบทอดจากอดีตและสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน จึงนำเสนอภาพเป็น ตัวอย่างถ่ายภาพทางวัฒนธรรม 6 ภาพ ดังนี้

1) ชื่อภาพ : ศูนย์รวมใจ

คำบรรยาย : วัดพระบรมธาตุ พระอารามหลวง มหาเจดีย์ทรงสูงใหญ่ สวยงามไปด้วยสถาปัตยกรรมและสีทองอร่ามทั้งองค์ เสมือนดังเจดีย์ชเวดากองในเมืองพม่า เป็นพระบรมเจดีย์ ที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุจำนวน 9 องค์ เมื่อได้เข้าไปนมัสการและบูชาแล้ว ดั่งได้พบกับพระพุทธเจ้าด้วยตนเอง เป็นพระบรมธาตุเจดีย์อยู่คู่มืองกำแพงเพชร มาตั้งแต่สมัยเป็นเมืองนครชุม กินเวลายาวนานกว่า 600 ปี และยังคงยั่งยืนสืบต่อกันมาเป็นองค์มหาเจดีย์แห่งศรัทธาจวบจนปัจจุบัน

เทคนิคการถ่ายภาพ : การมองหาสถานที่ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของเมืองนครชุม (Landmark) หนึ่งในนั้นก็คือ มหาเจดีย์ของวัดพระบรมธาตุ พระอารามหลวง ภาพนี้จัดวางวัตถุแบบดุลยภาพแบบสมมาตรหรือความสมดุลแบบซ้ายขวาไม่เหมือนกันอาจเป็นความสมดุลด้วยน้ำหนักของวัตถุหรือสมดุลด้วยอารมณ์ความรู้สึกก็ได้ และใช้การปรับรับแสงให้มีขนาดเล็กแสงผ่านเข้ากล้องน้อยจะทำให้เกิดภาพชัดทั้งภาพ (ชัดลึก) ทำให้บรรยากาศของวิวทัศนส่วนประกอบในภาพให้ความชัดของทั้งภาพ ในภาพไม่มีก้อนเมฆปกคลุมให้เห็นเลยบางท่านอาจตกแต่งภาพก้อนเมฆเสริมเข้าไปเพื่อเพิ่มความสวยงามได้

2) ชื่อภาพ : หมอพัน

คำบรรยาย : ด้วยความเจริญของเทคโนโลยีด้านทันตแพทย์ เป็นที่น่าแปลกใจและน่าประทับใจที่เทคโนโลยีอันทันสมัยถูกวางอยู่ ณ จุดศูนย์กลางของความดั้งเดิมเป็นการผสมผสานความเก่าและความใหม่ได้อย่างลงตัว

เทคนิคการถ่ายภาพ : การมองหาความแตกต่างของความแบบทันสมัยและแบบอนุรักษ์ที่อยู่ใกล้กัน และภาพนี้ใช้เส้นถนนวางตำแหน่งจุดความสนใจด้วยกฎ 3 ส่วน (Rule of Third) เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ภาพอีกทั้งตกแต่งภาพปรับสีและโทนให้บริเวณที่สว่างจะดูสว่างขึ้นขณะที่บริเวณที่มีดจะมีดลงซึ่งทำให้ภาพดูคมชัดและลายน่าสนใจยิ่งขึ้น

3) ชื่อภาพ : ยามเช้า

คำบรรยาย : ในทุก ๆ เช้า บรรยากาศของการสัญจรไปมา การค้าการขาย และการเริ่มต้นของการค้าขายเกิดขึ้นที่นี่ ผู้คนออกมาทำมาหากินกันตามวิถี

เทคนิคการถ่ายภาพ : การจัดองค์ประกอบของภาพโดยใช้เส้นนำสายตา เส้นโค้งแสดงความรู้สึกอ่อนช้อย ผ่อนคลาย นุ่มนวล และอารมณ์ของภาพยังให้บรรยากาศการจับจ่ายใช้สอยอีกด้วย

4) ชื่อภาพ : ไปขายของ

คำบรรยาย : ภาพบันทึกแม่ค้าที่กำลังเข็นรถเข็นที่มำด้วยไม้ กำลังเดินทางออกไปเริ่มการค้าขายผ่านถนนแคบ ๆ รายล้อมด้วยบ้านของชาวนครชุมที่สงบเงียบ เลียบคลองสวนหมากคลองเก่าแก่คู่เมืองนครชุม

เทคนิคการถ่ายภาพ : การมองหาความงามทางวัฒนธรรมในสถานที่มุมมองบ้านเรือน ที่อยู่อาศัย ทรอกซอกซอยจะสามารถแสดงถึงวิถีชีวิต การใช้ชีวิตของผู้คนได้

5) ชื่อภาพ : ปาก...ตลาด-ปาก(ทางเข้า)ตลาด

คำบรรยาย : ปากทางเข้าตลาดย้อนยุคนครชุม ในทุกศุกร์ เสาร์และอาทิตย์ของทุกต้นเดือน สถานที่แห่งนี้จะถูกเนรมิตโดยจำลองบรรยากาศตลาดแบบย้อนยุคภายในตลาดจะมีพ่อค้า แม่ค้าแต่งกายด้วยชุดไทย นำอาหารที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวนครชุมหรือร่วมสมัยวางจำหน่ายรวมถึงศิลปหัตถกรรม อาทิ การจักสานไม้ไผ่ งานฝีมือใบตองหรือการวาดรูป ระบายสี มุ่งเน้นการแต่งกายพื้นบ้าน หรือวัฒนธรรมร่วมสมัยสร้างสำนึกในการมีส่วนร่วมของประชาชน พร้อมทั้งสร้างแหล่งเรียนรู้ปลูกฝังจิตสำนึกให้แก่เยาวชนรุ่นลูก ๆ หลาน ๆ ได้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมต่อ ๆ กันไป

เทคนิคการถ่ายภาพ : การมองหามุมมองที่สื่อถึงเอกลักษณ์ของสถานที่ปากทางเข้าชุมชนนครชุม ภาพนี้จัดวางวัตถุแบบดุลยภาพแบบสมมาตรหรือความสมดุลแบบซ้ายขวาเหมือนกัน การวางรูปแกนสมดุลเป็นการสมดุลแบบธรรมชาติ ส่วนมากจะใช้ในลวดลายตกแต่งในงานสถาปัตยกรรมหรือในงานที่ต้องการดุลยภาพที่นิ่งและมั่นคง

6) ชื่อภาพ : มีทุกสิ่งให้เลือกสรร

คำบรรยาย : แม้จะเป็นตลาดชุมชนเล็กๆ แต่ตลาดแห่งนี้ไม่เคยเงียบเหงา มีประชาชนชาวนครชุมและใกล้เคียงและบรรดาพ่อค้าแม่ขายออกมาค้าขายและจับจ่ายใช้สอยกันอย่างคึกคักเสมอ มีทั้งสินค้าอุปโภคและบริโภคมีทุกสิ่งให้เลือกสรรอย่างนับไม่ถ้วน

เทคนิคการถ่ายภาพ : การมองหาผู้คนและมองดูการใช้ชีวิต แอบถ่ายที่เปลอหรือแคนดิด ถือว่าเป็นเทคนิคที่ได้ใช้มากในการถ่ายภาพทางวัฒนธรรมผ่านวิถีชีวิตเพื่อที่จะเก็บบรรยากาศ ความมีชีวิตชีวาของสถานที่ได้อย่างเป็นธรรมชาติ

บทสรุป

จุดเริ่มต้นของการเกิดการถ่ายภาพของโลกเป็นศาสตร์ความรู้ที่มีคุณค่าต่อมวลมนุษยชาติ เป็นการบันทึกภาพต่าง ๆ เพื่อเก็บไว้เป็นประโยชน์มากมาย เช่น เก็บภาพความสำเร็จในครั้งก่อน ภาพความทรงจำในวัยเด็ก ภาพความประทับใจในงานแต่งงาน ฯลฯ ซึ่งการถ่ายภาพมีความหมายและความสำคัญในการสะท้อนเรื่องราวของภาพ (story) สื่อถึงบรรยากาศของภาพ (atmosphere) แสดงอารมณ์ของภาพ (mood) มีเทคนิคที่จะช่วยให้การถ่ายภาพทางวัฒนธรรมมีความสวยงามและโดดเด่นขึ้นได้ การปรับรูรับแสง การตั้งความเร็วชัตเตอร์ ความสัมพันธ์ระหว่างความเร็วชัตเตอร์และรูรับแสง การจัดองค์ประกอบของภาพและการสื่อความหมายของภาพถ่ายล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงก่อนที่จะเริ่มถ่ายภาพ

บทความให้ข้อเสนอแนะว่าการถ่ายภาพทางวัฒนธรรมผ่านวิถีชุมชน มีเทคนิคและเคล็ดลับในการที่สื่อสารได้หลากหลายวิธีการ ก่อนบันทึกภาพทุกครั้งจำเป็นต้องหามุมมองการถ่ายภาพและเทคนิคการถ่ายภาพดั้งเดิม และเทคนิคใหม่ ๆ น่าจะช่วยให้เกิดความเข้าใจและสื่อความหมายเกี่ยวกับภาพจำของประสบการณ์การถ่ายภาพทางวัฒนธรรมผ่านวิถีชุมชนของชาวนครชุมให้ดียิ่งขึ้น สำหรับผู้ที่รักและชื่นชอบในการถ่ายภาพทางวัฒนธรรมสามารถนำความรู้จากบทความนี้ไปทดลองในการสร้างสรรค์ผลงานภาพ เช่น ศึกษาทฤษฎีการถ่ายภาพเบื้องต้น หรือแม้แต่ศึกษาจากภาพถ่ายของเพื่อน ๆ ที่เห็นตามอินเทอร์เน็ตแต่สิ่งที่สำคัญไปกว่าการเรียนรู้คือการลงมือปฏิบัติจริงซึ่งจะทำให้การถ่ายภาพทางวัฒนธรรมสมบูรณ์แบบขึ้น

บรรณานุกรม

- เทศบาลตำบลนครชุม. (2564). *ข้อมูลทั่วไปประวัติความเป็นมาเมืองนครชุม*. เข้าถึงได้จาก <https://www.nakhonchum.go.th/content/information?catid=1>
- ธรรวธรณ บุญปิ่น. (2550). *การถ่ายภาพเบื้องต้น*. โครงการตำราเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา เนื่องในวโรกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา 80 พรรษา. ก้าวแห่งเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- นิพนธ์ เสงสมบุญ. (2542). *การถ่ายภาพเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์. (2537). *แนวคิดและวิธีการสื่อสารการเกษตร*. เชียงใหม่: สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
- ศูนย์ข้อมูลและการบริการ. (2559). *คู่มือการถ่ายภาพเพื่องานประชาสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- สมาน เณตระการ. (2543). *การถ่ายภาพเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : 9119 เทคนิค ฟรีนดิ่ง.
- อรวิทย์ เมฆพิรุณ. (2548). *คู่มือเลือกซื้อกล้องและใช้งานกล้องดิจิทัล ฉบับมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: โปรวิชั่น.
- อำนาจ อรรถนาทร. (2542). *การถ่ายภาพพื้นฐาน*. เลย: สถาบันราชภัฏเลย.
- Yochuwa Samarom. (2562). *9 เคล็ดลับในการถ่ายภาพวัฒนธรรม สำหรับการท่องเที่ยวในไทยและต่างประเทศ*. เข้าถึงได้จาก <https://www.photoschoolthailand.com/9-tips-for-cultural-photography/>